

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditelj v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 222.

V Ljubljani, v sredo 28. septembra 1898.

Letnik XXVI

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Naš položaj.

Koliko se vendar o težnjah Slovencev in Hrvatov po nam prijaznih in nam nasprotnih listih piše te zadnje dni! Nemci se hudujejo nad nami in govoričijo o naši »smelosti« in »predrznosti«, slovansko časopisje in poslanci raznovrstnih slovanskih strank pa tekmujejo med seboj, izkazuje nam najgorkejšo prijaznost — v besedah. Vsi merodajni slovanski krogi so edini v tem, da se nam tudi pod sedanjim ministerstvom gode gorostasne krivice, da je naš narodni in narodnogospodarski položaj res sila kritičen, da se nam mora v vseh naših težnjah, ki jih priznavajo za pravične, ugoditi. Da, nekateri sami naravnost priznavajo, da smo se že predolgo vadili v samomornem zatajevanju samega sebe, in čudijo se, da že nismo preje bruhanja s tako elementarno silo na dan,

kakor zdaj. Toda vse te lepovezane bratoljubne pesmi stekajo se v stari nemelodični refrén: Le zdaj nam ne delajte sitnosti, le zdaj ne v opozicijo, le zdaj ne!

Naš odgovor in odgovor slovenskega in hrvatskega naroda na to je lahak. Baš zdaj je napočil čas, da vladi in z njo tako tesno zvezani večini pokažemo roge, a baš zdaj je tudi čas, da jih ne skrijemo zopet po polževo, če nas naši slovanski bratje iz Češke in Poljske in če nas zastopniki vlade začno traktirati z lepimi obljubami in nas obsipati s koši koncesij — v besedah. Gospodje Čehi in Poljaki in tudi gospodje ministri so nas doslej poznali samo od prijenljive strani; igrali so vedno z našimi poslanci znano igro »Mandl steh' auf!«; bili so vajeni jim bolj zapovedovati, nego jih poslušati ali celo po njih željah in težnjah povpraševati. Ta doba sramotnega hlapčevanja vsakratni vladi in vsakratni večini je — za nami!

Rezke besede silijo nam v pero, ko tem povodom pišemo o naših severnih in severnovzhodnih bratih. Oni so veliko zakrivali, da smo doslej igrali tako žalostno-komično politično vlogo; oni so veliko zakrivali, da smo politično in kulturno zadnja desetletja bili toliko zanemarjani. Zato naj nam oprostite, če smo se začeli svojemočno in iz sebe gibati, ne da bi jih poprej prašali za — dovoljenje. Njihov položaj in naš položaj sta različna kakor noč in dan. Oni živijo v primeri z nami »in floribus«, mi »in herbis«. Priznavamo, da vzlasti Čehi še nimajo vsega, kar treba narodu v razvitek in razcvit, toda mi nimamo niti vsega za obstoj. Oni vsaj živijo, mi pa komaj životarimo. Umejemo torej, da je Čehom vzlasti sedaj, ko

imajo svojega zaupnika v cesarskem svetu in ko se že nad poldrugo leto radi njih Avstrija v svojih temeljih pretresa, vstrajanje pri dosedanji politiki bolj prikladno kakor opozicija, za katero oni nimajo nobenega povoda. A z nami ni taka, pač pa celo nasprotna.

Ako ministerstvo, v katerem sedi nekdanji radikalno-narodni dr. Kaizl, nima pravičnosti za nas, katero drugo ministerstvo pa naj jo ima? Ako nas že sedaj tepejo z biči, nas li ne bodo drugi ministri topli s škorpijoni, kakor so nas že? Zato naj bo dovolj hlapčevanja in političnega mameluštva; našim poslancem treba na dan, brez ozira na desno in na levo. Zamera gori, zamera doli, mi smo v takem položaju, da ne moremo več čakati, ampak hočemo videti dejanja, ki že nanje čakamo, odkar nas je osrečila konstitucija.

Slovanska vzajemnost pa radi tega ne bo trpela, če naši poslanci prestopijo v stvarno opozicijo. V vseh narodnostnih vprašanjih se bodo naši poslanci vedno strinjali s češkimi in poljskimi, morda bolj, nego se ti potegujejo za naše narodne reči. Toda zadovoljevati se naši poslanci nič več ne smejo s platoničnim filozofiranjem o narodnosti, ampak zahtevati morajo, da se konkretne naše narodnostne težnje uvažujejo in rešujejo uprav tako, kakor se narodnostno vprašanje za Čeha baš sedaj konkretno rešuje. Pri tem pa mora naše poslance voditi misel, da se mora naše vprašanje istodobno rešiti, kakor češko, da se pri poravnavi, ki jo morda skleneta Čeh in Nemec, ne pozabi na Slovence, da temu ne bo treba pozneje zopet prigodnjati pred vladina vrata in

LISTEK.

Pričakovanje.

Spisal Ivan Grčar.

Ni je na svetu grozovitejša stvar od pričakovanja. Ta, neznosni čut ovlada človeka tako popolnoma, da nima več smisla za ničesar, — da mu zastane pamet in razsodnost, da so nervozne roke nesposobne za vsako delo, — skratka, vživi se polagoma v neko megleno, polblazno stanje.

Ko sem se zjutraj vzbudil in odprl z nekotnim naporom zaspane oči, objelo mi je srce tako nekaj mehkega, sladkega; solnce je sijalo v sobo z jasnimi žarki, — in meni se je dozdevala ta trepetajoča svetloba še svetlejša in toplejša, kakor je bila v resnici. Zabaval sem se z muho, ki mi je letala svojeglavno krog nosa, na to sem se zleknil znova po blazini ter prižgal cigareto. . . . Kako čudovito vpliva cigareta na človeka, kadar živci še na pol dremljejo, kadar plava pred očmi še negotova megla in se izgublja polagoma ostanki zmedenih nočnih sanj. Takoj po prvem dimu napolni glavo nekaj prijetno težkega, opojnega in zaspana, božajoča lenoba leže na ude.

»Čez pol ure torej . . . da . . . čez pol ure bo tu . . .« Ni mi prišlo niti na misel, da bi se moglo

zgoditi kako drugače, — da bi ga recimo ne bilo. Ta možnost je bila tako popolnoma oddaljena, tako bedasta in neverjetna, da bi užaljen in ogorčen zavrnil vsakogar, ki bi me hotel vznemirjati z njo . . .

Moje misli so splavale za trenotek kam drugam, — a hipoma, kakor bi jih kdo poklical, vrnile so se k predmetu mojega pričakovanja.

»Vsekakor . . . malo čudno je kljub temu . . .« Dvignil sem se s postelje in hotel se me je polastiti lahen nemir. Solnce je sijalo še vedno ljubeznivo in mehko kakor prej. »Danes je sobota . . . v soboto, zdi se mi, da imajo navadno največ opravka; ne bilo bi čudno, če bi se malo zamudil.« In tista senca nepokoja je zginila brez sledu.

Umival sem se počasi in skrbno. Na bradi sem zapazil, da se mi je bil napravil čez noč mezolec, in to mi ni bilo ljubo; posebno če je človek gladko obrit, se vidi ta reč nekako smešno in zoperno . . . Sam ne vem, — tako neznano in zadelano mi je bilo v glavi, kakor da bi bil sinoči bogve doklej popival; in kljub temu nisem pokusil niti kapljice vina! . . .

»Naposled je vendar neumno, da ga še ni. Koliko je ura?« . . .

Ura je devet. Ako bi šlo vse po pravici, mo-

ral bi stati v tem trenutku pred mano. Kaj je to? . . .

Obstal sem poparjen in v prsih se mi je dvignilo nekaj grenkega.

»To vendar ni mogoče . . . ne, ne, to ni mogoče! Zadržali so ga kjerkoli, — nazadnje še ni tako pozno . . .«

Pričel sem hoditi po sobi gor in dol. In prihajale so mi na pamet raznovrstne bedarije. Ako prehodim sobo v sedmih korakih, — tedaj pride, ako je ne prehodim, tedaj ga ne bo Hodil sem zmirom hitreje in zdelo se mi je, kakor da se stene ožijo ter se mi bližajo od vseh strani. Čemu ta otročja vzbujenost? Ali ne morem čakati mirno? Ali se ne da misliti ničesar drugega? — Vzel sem v roko Spinozo. K vragu te besede, izklesane iz granita; kaj me briga »snov« in »brezkončnost« v tem nadepolnem času?! — Sél sem k oknu. Čemu nisem bil storil tega že prej? . . . Tepec! — Sami pusti, neznani obrazi; večidel stare ženske; tam jih stoji cel kup in jedna izmed njih ima naočnike; ali jih nosi iz potrebe ali iz nečimernosti? — Kakšna gorostasnost! . . . Jasno vidim, da me ostavljajo duševne moči . . . Ah, strašno je to življenje, nepotrebno, polno trnja in solza. Čemu vse to preganjanje, čemu te muke? . . .

prosjačiti za to, kar je njegova dobra pravica.

Tega vsega pa naši poslanci — to nam kaže vsa dosedanja dolgoletna politika — ne bodo dosegli, če vztrajajo pri dosedanji politični smeri. Orožje treba premeniti, staro prhlo bojno kopje, ki smo je vladi kazali samo za navidezni strah, ne da bi sami v njega moč verjeli, odvrzimo in poprimimo za modernejše, našemu položaju primernejše orožje — idimo v opozicijo.

Moderni Jurij Doža.

(Konec.)

A kar je prav značilno za ogersko državo, je v tej zadevi to, da se siromaštvo nahaja največ med mažarskim narodom, ki je vendar v političnem pogledu na Ogerskem nekaj privilegiran med ostalimi narodnostmi. A ravno to obsoja ogerske državnike najhuje, kajti za svojo lastno kri se niso poskrbeli, kakor jim je bila dolžnost. Da trpe glad Slovaki skoraj vsako leto, to je že stara stvar, kajti predeli, kjer oni stanujejo, so večinoma neplodni, ali da se širi beda po najplodnejih krajih srednje Ogerske ter celo v Banatu, v nekdanji žitnici srednje Evrope, to dokazuje, da ogerski državniki ne poznajo svojih dolžnosti, a da jih tudi predniki njihovi niso poznali.

Gojili so krivi liberalizem, narodni šovinizem do skrajnosti ter izročevali gospodstvo židovstvu, ki je zdaj gospodar na Ogerskem. Socijalne reforme posebno na polju gospodarskem niso smatrali za potrebne, pač pa so se trudili na vse načine, da so spravili na dan versko-politične postavke, o katerih so trdili in kričali, da preporode Ogersko v duševnem in gmotnem pogledu. A godi se ravno protivno. Židovstvo je zavladovalo povsodi, a o kakšnem poboljšanju gmotnih odnosov ni niti govora. A to je tudi čisto naravno, kajti kjer vlada žid, tam sploh nima za ljudstvo blagostanja.

Zakonodavstvo se je poskrbelo za vse, kar so zahtevali židovi, a na siromašnega trpina do zdaj ni nobeden mislil, in vendar je mogel vsak pravi rodoljub že pred več leti videti, kam se jadra s takimi postavami. A zdaj, ko bide socijalizem — ta moderni Doža — na državna vrata, zdaj ugibljuje državni upravitelji, kaj je storiti. Par bornih drobtin so izdali v ogerskem saboru, češ, da se bode s tem socijalizem zatrl. A za resnobno pa do zdaj ni še smatral nobeden ogerski državnik zahtevo, da se stori nekaj za tlačene stanovce. Zdi se nam, kakor da nimajo mažarski državniki smisla za taka vprašanja, če tudi sicer mislijo na marsikaj, kar godi njihovemu šovinizmu. Le-ta jih pa ne bode rešil, kajti nižji stanovi mažarski, posebno mažarski kmet ne misli na zunanjo mogočnost mažarske države, pač pa na vsakdanji kruh, za kateri se mora krvavo boriti. In vendar je ogerska država poljedelska, in le v onem slučaju, če je poljedelec v gmotnem pogledu dobro stoječ, more imeti država od njega koristi tudi v političnem, drugač pa le takšni od-

nošaji, kakoršni so danes na Ogerskem, zaustavljajo razvitek v vsakem pogledu. Zdaj se trudijo oblasti, da uduše vsako socijalno gibanje z redarstveniki, žandarji in z vojsko. To se jim bode seveda deloma posrečilo, ali bede ne bodo s tem odstranili in vsled tega tudi ne vzroka samemu socijalizmu.

Nasilnimi sredstvi se ne dajo reševati takšna vprašanja, marveč z umnimi postavami. Ali nam se zdi, da za kaj takega ni sposoben današnji ogerski sabor, ki je popolnoma zagreznil v laži-liberalizem, očeta vseh društvenih neprilik in posebno še socijalizma. A ravno tako tudi hrvatski sabor prezira takšna socijalna vprašanja ter se niti ne zmeni za predloge opozicije, katera želi z njimi vsaj deloma olajšati bedo kmečkega prebivalstva. Ni zlo samo na Ogerskem, nego je tudi na Hrvatskem beda dosegla že svoj vrhunec. Lani je hrvatska vlada z ostrimi postavami iz absolutne dobe zatrla socijalistični pokret v Slavoniji, kamor se je bil razširil iz sosedne Ogerske, a vprašanje je, če se ne bode zopet pojavil, kajti žalostni glasi prihajajo iz slavonskih, nekdanj bogatih krajev, narod umira od lakote. Lanska slaba letina, in sicer nepovoljni socijalni odnosi so povzročili to žalostno stanje v tej nekdanj tako blagoslovljenej deželi. Znalo se je sicer deloma že v jeseni o tem bednem stanju, in vendar se o tem niti besedica ni spregovorila v deželnem zboru, kateri je bil v prvem redu pozvan, da ukrene vse potrebno, da se temu siromašnemu prebivalstvu pomore v takej sili. Politične oblasti so dolžne skrbeti za točna poročila o takih zadevah, pa so to mogle izvesti ob svojem času, mesto da so pazile le na to, kako bi zadušile vsako gibanje opozicije.

Da so te oblasti storile svojo dolžnost, pa sporočile točno o stanju v dotičnih kotarih, koder je zavladovala lakota, mogla bi bila tudi vlada uspešneje delovati ter saboru predložiti podpore za te nesrečneže. A še večji prigovor zaslužijo zbog svoje nemarnosti oni poslanci, ki zastopajo dotične kotare. Kaj ti poslanci zares tako malo poznajo svoje volilce in njih gmotne odnose, da ne vedo za tako veliko bedo, ki tlači siromašni narod? To najbolje dokazuje, kako je na Hrvatskem politika zavzela prvo mesto, in da se volitve obnavljajo le radi nje, ne pa da dotični poslanci zares zastopajo svoje volilce, kakor je potrebno posebno v takih slučajih, kakor je zgoraj navedeni. Brez dvoma bode vlada narodu nekaj pomogla v tej stiski, ali to bi se bilo moralo že zgoditi, predno je beda zahtevala svoje žitve. Tako ravnanje pa brez dvoma pospešuje socijalizem, a skrajni čas je že, da se jedenkrat oblasti same spametijo in sprevidijo, kam to vodi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. septembra.

Odločni nastop naše stranke glede postopanja slovenskih poslancev v državnem zboru

Bledi mesec, tebi tožim . . .

Na cesto torej, na cesto! Ta zrak tu notri me duši . . . Toda ne; lahko se zgodi, da pride prav ob tem času, — in če bi me ne bilo domá? Ne, ne, treba je počakati . . . a mirno, prosim te, dragi moj, mirno! . . .

Pričel sem prepévati. Jaz nimam ravno lepega glasú, a za silo že pojem; posebno melanholične arije. Prišle so mi na misel davno pozabljene pesmi, ki sem jih bil čul bogve kedaj in o kakšnih prilikah. Nekateri, ki so se prilegale posebno mojemu duševnemu stanju, ponovil sem nevedé dvakrat, ali trikrat. A nikakor se nisem ogibal veselih zdravíc; da, vžil sem vanje celo nekaj divji humor, podoben bojnemu kriku . . .

Nenadoma me je obšla utrujenost. Umolknil sem, sedel za mizo ter naslonil glavo v dlani. Niso se še izgubili zadnji glasovi in globoka otožnost je legla v moje srce . . . »Da, — tako sem tukaj sam, zapuščen, pozabljen od vseh; živ krst se me več ne spominja . . . o Bog, kakšno življenje!«

S sklonjenim telesom in povešeno glavo sem ostavil sobo ter zaklenil vrata za seboj. Po ulicah je bilo živahno. Ljudje so begali sem ter tja, vozovi so drdrali, — a s ceste se je dvigal gost, dušeč prah in solnce je žgalo v obraz z razbeljenimi žarki. Nisem se zavedal dobro, kod sem

hodil. Na trepalnicah, na ustnih in na licih se je nabrala polagoma plast prahu. Noge so se premikale težko in čisto mehanično . . .

Srečal sem ga na cesti in ozrl sem se za njim. Pogledal me je nekako pomilovalno ter šel svojo pot dalje. Neizmerna grenkoba, popolna obupanost se je polastila moje duše. Zaničevati in prezirati sem pričel ves božji svet in ob jednom samega sebe.

»Ako se premisli natanko, tedaj je to vse neznatna malenkost; in zarad té bagatele se vznemirjam! . . . Napósled, — kaj je važno? Ali ni vse skupaj tako neskončno brezpomembno in smešno, — življenje in svet in vse okrog mene? . . .«

Legel sem zopet na posteljo in zatisnil oči . . . A na tistem sem ponavljal: »Danes ga ne bo . . . ne, ne bo ga nikoli; o jaz nesrečnež!«

Nekdo je potkal in v polovici sekunde sem stal pri vratih . . . Prikazal se je on, v svoji prekrasni, ljubeznivi uniformi, — s svojim prijaznim, mežikajočim, gladko obritim obrazom. Pismonoša! . . . Od nadzemske radosti se mi je dvigalo srce; zdelo se mi je, da mi razžene prsa.

»Gospod Peter Smuk . . . ali ne veste morda, če ne stanuje v tej hiši?«

»Ne!«

Pal sem uničen na posteljo in temna noč se je zgrnila pred mojimi očmi . . .

je vzbudil v vseh političnih krogih veliko pozornost. »Politik« piše: V tistem času, ko se razpravlja v opozicijskem taboru o dveh načinih, kako bi gonili obstrukcijo, katera oba nameravata ustanoviti novo nemško nasilno gospodstvo, v istem času škriplje tudi pomenljivo v ogrodju večine. Sedaj majejo Jugoslovani. Neposredni povod temu je bila etetična napaka, ko namreč grof Thun ni povabil tudi oficijelnih zastopnikov krščansko-narodne zveze k zadnjim posvetovanjem z desničskimi načelniki. Nedvomno je, da so bili jugoslovanski poslanci povsem opravičeno užaljeni radi tega preziranja, čeprav bi se šlo samo za čin uljudnosti. Njih nevolja bi bila že samo radi tega umljiva, tudi ako bi jim ne dali še drugi slučaj vzroka, da postanejo nezadovoljni. Žal se je pa to zgodilo v toliki meri, da se je bilo čuditi, da ni bilo že prej konec njih potrpežljivosti. Bolj določno kakor kedaj prej se je izvrševala v zadnjem času stara navada, da se potiska v uradništvu slovenski živelj kolikor mogoče v ozadje in se celo v povsem slovenskem ozemlju daje prednost nemškim uradnikom. To je običaj, ki se ne godi le napram Jugoslovanom, temveč ki se vrši tudi v češkem ozemlju v najobilnej meri, seveda ne da bi poklicana instanca češkega ljudskega zastopstva, katero za take »malenkosti« nima nobenega smisla, proti temu potrebno posredovala. To pa ni jedina pritožba Slovencev. V resnici so v vsakem oziru prikrajšani, brez varstva stoje v boju s svojimi nemškimi zatiralci in osamljeni v obrambi proti njih napadom. Vsi njih opomni, vse prošnje so bile zaman. Vlada se je delala, kakor da jih ne sliši, ter se prav nič ni ozirala na jugoslovanske pritožbe, naj so bile še tako važne. To preziranje, ki ni morebiti očitna sovražnost, temveč temelji na tisti vmemarnosti, s katero ravna vlada sploh z vsemi strankami v desnici, to vedno zapostavljanje je moralo nabrati pri Jugoslovanih jezo in užaljenje, ki je prišlo slednjič na dan. Slovenci, ali vsaj njih konservativni del, odpovedujejo večini pokorščino, da vodijo odslej »politiko na svojo roko«. — Mi sicer radi priznamo, da tudi večina ni brez krivde in da ni uveljavljenja zahtev, ki jih obsega njih program, z onim povdarkom naglašala, kateri jedini zajamči uspeh. Toda pozabiti se zopet ne sme, da je morala večina vso svojo taktiko prihraniti za defenzivo ter se morala torej ogibati vsakega spopada. — Dalje piše isti list: Le preopravičena jeza Jugoslovanov pa ni jedini znak za to, da naj pride vlada na dan z dejanji; klic, ki nam prihaja ravno iz Šlezije, je resen znak, kako mislijo celo zmerni volilski krogi, česar ne smejo uvaževati le Čehi in Poljaki, temveč tudi vlada. Tako ne more iti več dalje, ako se noče, da izrazi narod sam na nevzdržljiv način svojo nevoljo. Le predolgo že je trajala trda poskušnja potrpežljivosti. Vlada se bode morala torej odločiti, tako ali tako; daljno omahovanje je že izključeno, ker desnica bi ga ne mogla več potrpežljivo prenašati. Prišel je sedaj tudi za njo čas, da se sama spameti, da se zbere.

Položaj v slov. kršč. narodni zvezi je bil do današnjega dne nespremenjen. Kakor nam je sporočil poročevalec z Dunaja, razgovarjali so se člani tega kluba sicer že v dveh sejah o predlogu naših državnih poslancev, toda doslej še brez uspeha. Seji sta bili obakrat precej burni, ker je jeden del kluba neomajno vstrajal pri predlogu glede opozicije, drugi pa skušal dokazati, da za tak odločilen korak ni sedaj primeren čas. O prvi teh dveh sej objavlja praška »Politik« naslednje poročilo: Najbolj zanimiva je bila razprava v slovensko-hrvatsko-rusinskem klubu. Znani sklep ljubljanskih konservativnih Slovencev je povzročil tudi pri ostalih skupinah slov. kršč. narodne zveze gibanje v prilogi razdoru z desnico. Vsled brez-taktnosti vlade in vsled krivic, ki se gode Jugoslovanom in Rusinom od strani birokracije, povzročena vznevoljenost je postala skoro splošna. Splošna razburjenost se je izražala posebno v predlogu nekega konservativnega Slovenca, naj slov. kršč. narodna zveza izstopi iz vladne večine. Kot tako je označil predlagatelj desnico. Pojasnili smo že, da to ime ni primerno (?). Tudi v današnji klubovi seji sta posl. Robič in Šuklje dokazovala, da se desnica ne sme identifikovati z vladno večino in da ta ne more biti odgovorna za vladne korake. Sicer pa je treba resno pomisliti, ali je mogoče politično in taktično zagovarjati izstop

1719 je bila vpeljana tukaj roženvenška bratovščina in romarji od blizu in daleč so se roženvenško nedeljo tukaj udeleževali popolnih odpustkov. Ker več let ni bilo tu stanujočega duhovnika, se je bratovščina opustila, a letos se je z dovoljenjem preč. knezoškofijskega ordinarijata in po pooblastilu preč. gg. generala Dominikancev zopet vpeljala.

Predstojništvo kuratne cerkve v Tomišlju zato naznanja častilcem roženvenške Matere Božje, zlasti onim iz bližnjih župnij, da se bo letos slovesno obhajala tukaj roženvenška nedelja. Zadobi se odpustek kakor ob Porciunkuli. Preskrbljeno bo vernikom, da lahko tu sveto spoved opravijo in v štirih pridigah, namreč ob začetku slovesnosti v soboto, pri dveh svetih mašah v nedeljo in pri sklepu te pobožnosti v nedeljo ob 4. uri poludne se bo oznanovala čast Marijina. S procesijo, v kateri se nese podoba roženvenške Matere Božje, bomo končali to pobožnost.

Tomiselj, dne 23. septembra 1898.

J. Knitic, kur. beneficijar.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. septembra.

(»Mi ne odnehamo«.) Na članek, objavljen pod tem naslovom, odgovarja včerajšnji »Narod« tako nizkotno, da ne moremo nanj odgovarjati. Omenimo le to, da naši stranki očita, da je s tem svojim postopanjem sebe osmešila. Temu nasproti le jednostavno konstatujemo, da se glasila vseh raznih desniških klubov izjavljajo, da je postopanje naše popolno opravičeno. Dokaz temu poročilo »Politik-«, objavljeno v političnem pregledu. V tem oziru je jedino tudi slovensko časopisje, razven »Slovenskega Naroda«. Temu v dokaz naj za danes služi poročilo »Edinosti«, katero objavljamo v sledeči notici.

(K položaju.) »Edinost« piše: Da je slovensko-hrvatsko vprašanje kar jednim sunkom prišlo v ospredje političnih razgovorov — in sicer tako intenzivno, kakor še nikdar — to je gotovo le veselo znamenje. In katoliško-narodni stranki se res ne sme odrekati velike zasluge, da je svojo frondo opozorila velmožne gospode na Dunaju na to, da imajo nekaj dolžnosti tudi do nas in da imamo tudi mi — kakor drugi narodi — menjico v rokah, podpisano po avstrijski ustavi. Ta menjica je potekla že davno, a izplačana še ni. Sedaj je prišlo vendar jedenkrat do glasnega protesta od naše strani, zбоk česar so se res spomnili gospodje na vladi in v večini na neizplačano menjico in so jeli zagotavljati, da pride skoro, kar so nam dolžni. To je vsekako velik moralen uspeh, ali mi se ne smemo zadovoljiti s tem moralnim uspehom. Povsem prav ima »Slovenec«, ki pravi v članku: »Mi ne odnehamo«: »Preveč smo se pustili »slepiti« od raznih ekselenc, da bi lepe besede v nas imele še kako valuto. Vedno so lepim besedam sledila baš nasprotna dejanja. Iz tega izvajamo konsekvenco: obljube niso nič, dejanje vse!« Prav ima »Slovenec« in zato nimajo prav razna glasila desnice, ki sicer priznavajo, da se Slovenecem in Hrvatom velika krivica godi in da imajo poslednji tudi vzrokov, da so nastopili enkrat energično, ki pa vendar očitajo, da smo si izbrali neprimeren trenotek za svoje reklamacije. »Politik« povdarja celó, da se je kar čudila, da so Slovenci molčali tako dolgo, a sedaj se zopet čudi in nas kara, ker smo se oglasili v tem »kritičnem« trenotku, ko omahuje odločitev tako rekoč na ostrini noža. — Ti ljubi Bog, koliko smo mledovali in prosili in jokali tudi v nekritičnih trenotkih, a z vsem svojim jokanjem smo dosegli k večjemu kakov milosten pogled in, če smo bili posebno srečni, kakovo — obljubico. Od takih uspehov ne more živeti in se razvijati noben narod, sosebo pa če ima proti sebi cel kup sovražnikov in ves upravni aparat. Ob dosedanji taktiki smo lezli vedno le nizdolu svojim narodnim vozom, zato pa ne umejemo, zakaj bi ravno mi ne smeli jedenkrat poskusiti izkoriščanjem kritičnih trenotkov?! Sleherni bolnik se rad zasuče na levo, če je slabo ležal na desni! Torej le nič očitanja, slavna gospôda od večine: čim prisilite vlado, da z dejanji pokrije, kar nam dolguje, pa se bomo držali discipline v kritičnih in nekritičnih trenotkih. A nečuvno bi bilo, da bi zahtevali obzirnosti

in discipline od onega, ki se — potaplja. In mi se potapljamo, slavna gospôda!

(Iz mestnega šolskega sveta.) O redni seji v sredo 21. t. m. smo prejeli nastopno poročilo: Poročilo okrajnega šolskega nadzornika profesorja Frana Levca o stanju slovenskih in slovenskoneških ljudskih in meščanskih šol ljubljanskih v šolskem letu 1897/8 se vzame na znanje in sklene, da se ima predložiti deželnemu šolskemu svetu v konečno odobrenje. Soglasno se vsprejmo nasveti jubilejskega odseka glede praznovanja šolske jubilejske slavnosti, predružačeni vsled grozne nesreče, katera je zadela prejasno vladarsko hišo in vse narode avstrijske. O tej priliki se tudi sklene, da se mestni šolski svet podá k deželnemu predsedniku baronu Heinu izraziti Nj. Veličanstvu neomejeno zvestobo in udanost, ob enem pa globoko sožalje ob smrti Njenega Veličanstva presvetle cesarice Elizabete. — Prošnja vodstva zasebne dekliške 6 razrednice v Lichtenurničinem sirotišču za dovolitev porabe Bezlajevega »Geometričnega oblikoslovja« predloži se deželnemu šolskemu svetu priporočilno. Pomožnimi učiteljicami na mestni dekliški 8 razrednici, kjer se bo letos poučevalo 465 učenk v 11. oddelkih, imenujejo se: dozdanji pomožni učiteljici Jakobina Tomčeva in Marijana Prosenčeva, ter radovoljka Marija Stegnarjeva. Na I. mestni deški 5 razrednici se bo poučevalo 577 učencev tudi v 11. oddelkih. Pomožnima učiteljema se imenujeta dozdanja pomožna učitelja Henrik Petras in Rudolf Vrabl. Na mestni nemški dekliški 6 razrednici je 410 učenk v 9. oddelkih. Pomožnimi učiteljicami se imenujejo dozdanje pomožne učiteljice Gabrijela Cidrichova, Ema Wurnerjeva in Ivana Kušarjeva, ter za dôbo I. polletja mesto prve, ki bo na c. kr. vadnici nadomeščala učiteljico Pavlo pl. Renzenbergovo, radovoljka Franja pl. Poka. — Konečno se reši več prošenj zunaj mesta stanujočih otrok za vstop v mestne šole.

(Prihodnja seja občinskega sveta ljubljanskega) se vrši v torek 4., eventuelno v sredo dne 5. oktobra.

(Pred ljubljansko c. kr. izpraševalno komisijo) za obče ljudske in meščanske šole se začno usposobljenostni izpiti dne 7. novembra t. l. ob osmih zjutraj. Prošnje je poslali do 1. novembra.

(Novo sprehajališče v Mestnem logu.) Te dni so dogradili novo cesto, ki se odcepi od Opekarske ceste in vodi skozi Mestni log.

(Iz Št. Jurija.) Ogenj je danes zjutraj 27. t. m. upepelil trem gospodarjem v Ponovivasi malo da ne vsa poslopja. V veliki nevarnosti je bila vsa vas; dobro, da ni bilo sape. Grosupelci so bili s svojo brizgalno takoj pri ognju ter poleg domačih vaščanov ubranili, da se ni ogenj še bolj razširil. Tudi orožniki storili so svojo dolžnost. Kako je nastal požar, se ne ve za gotovo, domneva se, da radi slabe dimnikove naprave. Živino so rešili še pravočasno. Premnogi so izrekli željo, da se napravi gasilno društvo, ali pa vsaj nekaj brizgaln. Dal Bog, da bi ne bil ta opominj zastoj!

(Iz Ribnice) se nam poroča: Preteklo nedeljo je tukajšnji notar gospod Ignacij Gruntar v dvorani Arkotove restavracije priredil prav zanimiv podučen shod za tržke in okoličanske kmetovalce. Sešlo se je po popoldanski službi božji dokaj ukaželjnih mož. Za prospeh kmetijstva vedno vneti in povsod delavni gospod notar je pričujočim razlagal v jedernatem, vsakomu razumljivem govoru, kako treba narediti pravno veljavno oporo, da se v tem oziru preprečijo obilne tožbe, ki so na silno škodo kmetiškimi domovom, in pojasnil postave, po katerih se oporoke sodnijsko izvršujejo. Pridejal je koncem govora tehtne opazke, tikajoče se tukajšnje kmetijske podružnice in splošno kmetijske družbe. Posebno pozornost je vzbudil nasvet, naj se za ribniško dolino osnuje mlekarstva zadruga, podobna oni v Dobropoljah in Žireh. Upanje je, da se izprožena misel čim preje udejstvuje. Gospod notar je obljubil, da hoče poučne govore nadaljevati in v prostih urah kmetovalce poučevati v vseh važnih pravnih in kmetijskih zadevah.

(»L' Istria«.) V svoji zadnji številki se drgne ta lahonski časniški nepridiprav ob češke duhovnike, ki so nastanjeni po nekaterih krajih Istre mej slovanskim prebivalstvom. Meni, da ti češki duhovniki jedini delajo protiitalijansko propagando v Istri na zunaj, ker zlasti v praškem

»Katoliškem listu« napadajo škofa Flappa na nečuden način. Zopet dela svoje sklepe kakor vsi časniki take vrednosti, da je te češke duhovnike kratko in malo pahniti iz dežele, od koder so prišli, ako se hoče, da bode mir. Od kod je inspirirana »L' Istria«, kar se tiče čeških duhovnikov v Istri, ni težko umeti. To je res, slovansko časopisje, slovanske voditelje in duhovščino iz dežele proč, potem pa na široko odpreti vrata romarjem iz Kalabrije, pa je — pravda dobljena. Škoda, da se voda ne obrne v svojem toku, sicer bi se že davno izpolnila ta iskrena želja »L' Istrie«!

(»Il Pensiero Slavo«), italijanski pisani slovanski tednik tržaški prične izhajati s prihodnjo svojo številko v francoskem jeziku, da se tako pouče najodličnejši prijatelji Slovanov, Francozi, o zaničevanja vrednih razmerah na Primorskem. Ta list je bil zadnjič zaplenjen, ker je povedal nekaj krepkih resnic na merodajno adresso v Trstu.

(Anarhisti in framasoni.) Nekako pred osmimi leti so stali pred sodiščem Neuchatel na Švicarskem anarhisti Nicolet, Darbellag in Heusi, ker so nabili rovarske plakate. Kot vrhovni pravdnik švicarske zveze je bil navzoč frامason Stockmar. Anarhist Nicolet se je sam branil. Naposled je še prosil porotnike, da bi smel prečitati neko pesem. Nje vsebina je bila taka le: »O vi kralji, kdaj bo prišla ura, ko bodo narodi stegnili roke, ko se bode maščevala ljudska vest, ko bode vi uničeni, ko bodo strti prestoli in žezla in meči in krvavi odri, ko bo krvava čaša terjala zadnjo kapljo krvi. In ta kri bode vaša, tirani! Človeštvo pa bo hitelo k visokemu smotru, k bratstvu!« — »Sodniki, porotniki, dejal je na to Nicolet, vprašam vas, ali niso ti verzi mnogo bolj revolucionarni, kakor pa naš oklic? In glejte, napisal te je verze mož, ki je tukaj navzoč — evo ga, Stockmar je tisti mož! Dne 1. novembra 1871 je prinesla to pesem z njegovim imenom »Tribune de Pueblo«. Če ste pravični, posadite pravdnika Stockmarja z nami na zatožno klop! On nam je dal zgled, mi smo le njegovi učenci in posnemavci!« Učinek tega zagovora je bil velikanski. Stockmar je sedel bled, vsi navzoči so ploskali Nicoletu, porotniki so ga oprostili. — Ali se ne bi morda Luccheni tudi lahko tako branil?

(Nemštvo v Pragi.) Kako se širi v Pragi židovstvo, oziroma nemštvo, o tem piše monakovski »Vaterland«, ko objavlja statistiko nemških gimnazij. Najmanj židov je na gimnaziji v Štefanovih ulicah; poleg 188 nežidovskih dijakov študira vendar le 178 židovskih, torej skoraj 50 odstotkov. Na trgovski akademiji je 412 dijakov, od teh židov 235, torej 57 odstotkov. Na gimnaziji v Prikopih je od 355 dijakov židov 209, tedaj 59 odstotkov. Na nemški gimnaziji v Starem mestu je 30 kristijanov in 139 židov, potemtakem 83 odstotkov. Na tem zavodu ni bilo v sedmem in osmem razredu nobenega kristijana, v šestem je bil jeden, v četrtem dva, v petem in prvem po sedem, več kot sedem nikjer.

(Črna levinja) se nahaja v pariškem zverinjaku. Stara je kake štiri mesece. Hranijo jo z mlekom in sesekanim mesom. Taki levi so zelo redki in se nahajajo le sredi Sahare. To levinjo je ujel poveljnik Millet na lovu pri Timbutku.

(Razoroženje?) Dne 24. sept. je govoril v Stettinu cesar Viljem in v Toulonu francoski mornarski minister v tem smislu, da se mora pričakovati pomnoženje nemške in francoske mornarice. To je pa zboldo Angleže. »Morningpost« pravi, da Anglija ne sme pustiti, da bi mornarici dveh velevlastij skupaj bili toliki, kakor angleška sama. Ruski car torej na zapadu s svojim plemenitim človekoljubnim predlogom najbrže ne bo prodril.

(Pommer je oživel!) Nemški nacionalni vrednik Pommer je bil obsojen na štiri mesece ječe. Pogumni Tevton pa ni hotel dati tokrat vzgleda narodnega mučeništva, ampak jo je popihal čez mejo v Švico. Tam pa mu tudi niso cvetele rožice in mož se je premislil. V soboto je prosil okrajno sodišče v Mostu, da mu dovoli prosto in varno vrnitev v Avstrijo, da presedi prisojene štiri mesece.

(Bismark in cesarica Elizabeta.) Pred nekaj dnevi je poročal posl. dr. Pergelt svojim volilcem v Rumburku na Severo Češkem. Spomnil se je najpreje smrti Bismarkove, in dasiravno je bila cesarica Elizabeta umorjena pet dni pred njego-

slovenskega kluba iz večine v sedanjih razmerah. Parlamentarni položaj je tako nejasen, da ni nikakor priporočljivo prenehati se ali delovati celo na korist leve. Klub lahko brani svobodno roko napram vladi, ne da bi se moral ločiti od desničarskih strank. Potreba se je poprej dogovoriti z ostalimi strankami desnice in zahtevati od njih, da bodo dejansko podpirale vse zahteve slovenskega kluba. To je primerna pot, katero treba nastopiti. Sicer so pa naglašali zastopniki vseh skupin svoje pritožbe proti vladnemu postopanju. Imenom koroških Slovencev je govoril posl. Einspieler, v imenu štajerskih Slovencev vitez Berka, nadalje dr. Krek v ime Kranjcev, Spinčič v ime isterskih in dr. Gregorič v ime goriških Slovencev, za Hrvate posl. Biankini in za Rusine Barwinski. Posebno velike krivice dogajale so se v parlamentarnih počitnicah štajerskim Slovincem. Iz tega je razvidno, da je položaj slovenskih poslancev zelo neprijeten. Vendar se nadjamo, da se poleže ta kriza s pomočjo vlade in posredovanjem desniških strank, in ako nismo slabo poučeni, so se že storili v tem oziru potrebni koraki. Po več ko triurni razpravi se je vsprejel predlog posl. Gregoreca, naj se odloži nadaljna razprava na prihodnjo sejo. — Tako nekako praska »Politik«. Vidi se na prvi hip, pod kakim vplivom je postavljeno to poročilo in najbrže se ne motimo, ako trdimo, da ima tudi ta list nalogo, pomirjevalno vplivati na naše zastopnike. — »Reichswehr« javlja, poročajoč o tej seji slov. kršč. narodne zveze, da sta posl. Barwinski in dr. Krek tekom debate vložila dva predloga. Prvi priporoča, naj se v zmerni obliki na merodajnem mestu pojasne znane krivice in zahteva odpomoči, drugi posl. dr. Kreka pa temelji na sklepu ljubljanskih slovenskih konservativcev in zahteva, da slov. kršč. narodna zveza takoj izstopi iz večine. Potem pa dostavlja omenjeni list: Razprava ni bila končana in se nadaljuje 27. dopoldne. Glasovanje o teh dveh predlogih se vrši tudi jutri. Posredovanju desničarskih voditeljev se bo najbrže posrečilo, da pomire Jugoslovane in se tako odkloni dr. Krekov predlog. — To se bo seveda zgodilo, ako zastopniki tlačenega slovenskega naroda ne bodo ostali močje jekleni, neizprosni.

Obstrukcije v državnem zboru najbrže ne bo. V skupni seji levičarskih klubov vršil se je namreč razgovor o tem, ali naj se v 15. zasedanju nadaljuje obstrukcija, ali pa naj toliko časa preneha, da se vrši razprava o nagodbenih predlogah. Iz kakih razlogov zastopajo nekateri levičarji poslednje mnenje, pojasnili smo že v jedni zadnjih števil. Za nadaljevanje obstrukcije je bilo konečno le par sobojevnikov za zatirano mater Germanijo, ki so se že tako odvadili mirnemu zborovanju v parlamentu, da bi dolgega časa ne vedeli kaj početi. Velika večina levičarjev pa je zagovarjala le stvarno opozicijo. Kakor toraj stvari stojé, bodo v levici najbrž zmagali mirnejši elementi ter s tem vsaj nekaj časa omogočili redno delovanje v parlamentu.

Dreyfusova afera in bivši predsednik Perier. Londonski listi so prišli v poslednjem času v zelo prijeten položaj, da objavljajo tajnosti, o katerih ni vedel dosedaj skoro noben Francoz razun dotičnih oseb, ki so bile vpletene v dotično tajno zadevo. »Daily News« objavlja sedaj jedno tako tajnost, ki je v neposredni zvezi z Dreyfusovo afero in povod odstopu predsednika Kazimirja Perierja v letu 1895. V vrsti člankov, ki so naslovljeni »izza kulis Dreyfusove afere«, se objavlja nastopna izjava: Sredi decembra leta 1894. poročal je nemški poslanik v Parizu grof Münster, nemškemu cesarju o Dreyfusovi aferi. Poročilo pa je ujel neki francoski uradnik ter je fotografiral, potem pa je poslal na namenjeno adresu. Vkljub temu pa je nemški informacijski urad zvedel o tej zadevi in poročal o tem v Berlin. Takoj 1. jan. 1. 1895 je dobil poslanik grof Münster nalog, naj zahteva svoja pisma in odpotuje. Poslanik je res šel k predsedniku Perierju ter mu pojasnil celo zadevo. Perier se je kazal zelo iznenajenega ter obljubil, da se kaj tacega ne bo več dogajalo. Poslanik je obljubil, da bo skušal pregovoriti in pomiriti nemškega cesarja. Še isti večer je poslal obširno poročilo, katero je pa dotični francoski uradnik zopet vjel in fotografiral. Dne 12. jan. istega leta prišel je poslanik zopet k predsedniku ter zapretil, da napove Nemčiji takoj vojsko, ako ne da Francija

potrebnega zadoščenja. Na to je odgovoril predsednik, da bo dal sam zadoščenje s svojim odstopom. S tem je pojasnjen tudi odstavek v resignacijskem pismu predsednikovem, v katerem pravi: S tem da odlagam predsedniško čast, opominjam morda na njih dolžnosti one, ki imajo v rokah moč in katerih skrb naj bi bil ugled Francije pred svetom. Kaj se sploh namerava z objavljenjem te tajnosti, ni sicer znano, verjetno pa je, da se hoče merodajne kroge speljati na novo pot. Vidi se, da postaja vsa zadeva tembolj zamotana, čim dalje se preiskuje, in da prihajajo na dan vedno nove sleparije in goljufije, v katere so zapleteni najvišji francoski krogi.

Cerkveni letopis

Raba staroslovenskega jezika v liturgiji.

Sv. zbora za obrede (S. Rituum Congregatio) pismo o rabi slovanskega jezika v bogočastju — do nadškofov, škofov in . . . provincij goriške, zadrške in zagrebške.

Tisto, na kar je treba posebno paziti ali pa se varovati gledé na rabo staroslovenskega jezika v bogočastju, je ta sveti zbor povedal že dne 13. februarja l. 1892; in to je tudi o praverčasu naznanil onim jugoslovanskim škofom, ki vladajo cerkve, kjer se je vkoreninil oni običaj. Ker pa so se o tej stvari Apostolskemu Sedežu predložili novi dvomi, je ukazal Sv. Oče Leon XIII. v svoji očetni skrbi za Slovane, da se ta važna zadeva izroči v presojo posebnemu zboru kardinalov v ta namen, da se gori omenjene določbe pojasné in potrdijo, ter da se odpravi sleherni negotovost.

Po resnem in vsestranskem premisleku torej in natančno proučivši določbe in ukaze rimskih papežev, zlasti Inocencija IV., ki je dal škofoma senjskemu l. 1248. in krškemu (Krk) l. 1252 dovoljenje rabiti slovenski jezik le v onih krajih, kjer se prejšnje vrši vsled običaja, če le ta običaj ni toliko drugačen, da se ne bi strinjal s smislom črke; dalje Urbana VIII., po čegar povelju so se l. 1631 dale na svetlo liturgijske knjige v glagolici, v porabo onim cerkvam, kjer se je do tistega časa opravljalo bogoslužje v prej omenjenem jeziku, če morda ne bi raje hotele rabiti latinščine; dalje Benedikta XIV., ki je novo izdajo onih knjig l. 1754 proglasil pravomočno za one, ki se prištevajo k slovansko-latinskemu obredu; in slednjič Pija VI. ki je l. 1791 brevijarij, tiskan po njegovem naročilu, popravil, — sestavili so isti kardinali nastopna pravila, ki jih je Njegova Svetost potrdila, odobrila ter ukazala, da se v bodoče vsi neprekršno ravna po njih:

I. Raba staroslovenskega jezika v bogočastju se mora smatrati in imeti za stvarni privilegij, navezan na določene cerkve, nikakor pa ne za osebni privilegij, ki bi ga uživali nekateri svečeniki.

Naloga škofov bo torej, da v vsaki škofiji kar najprej sestavijo zapisnik ali katalog vseh onih cerkva, o katerih je z gotovostjo znano, da ono dovoljenje sedaj uživajo po pravici.

Da se pa preprečijo dvomi, dokaže naj se omenjeni privilegij iz listin in spričeval in sicer takih, ki popolnoma gotovo dokazujejo, da se je oni privilegij začel izvrševati in se v resnici še izvršuje najmanj trideset let nazaj; ta doba se smatra sedaj kot zadostna vsled posebnega dovoljenja Sv. Stolice.

Ako bi pa morda nastali kakšni prepiri ali potežkoče pri tem dokazovanju, predlože naj jih škofje Sv. zboru za obrede, z natančno in razločno razlago okoliščin, da se razrešijo posamezni slučaj.

II. Ko bode omenjeni zapisnik privilegijanih cerkva jedenkrat dogotovljen in objavljen, ne bo dovoljeno nikomur več v drugih cerkvah, iz katerega koli vzroka ali pod katerosibodi pretvezo, uvajati staroslovanski jezik v bogočastje; če pa se bode poskušalo storiti kaj drugače ali v nasprotnem smislu, naj se taki poskusi ostro zabranijo in zatró.

III. V cerkvah, ki uživajo gori imenovani privilegij, bode dovoljeno maševati in drugo bogočastje opravljati na javen in slovesen način jedino le v staroslovenskem jeziku brez vsakeršnega vmešavanja družega jezika. Mašne knjige in breviri morajo biti tiskani z glagolskimi črkami ter pregledane in potrjene od Sv. Stolice; vse druge liturgijske knjige, ali pa tiskane z drugač-

nimi črkami, ali pa brez potrditve Sv. Stolice, naj so popolnoma prepovedane ali zabranjene.

IV. Kjerkoli ima ljudstvo navado svečeniku, ko opravlja sv. daritev, odgovarjati, ali pa nekatere dele maše peti, dovoljeno bo to storiti v privilegiranih cerkvah le v staroslovensščini. Da se bo to lažje storilo, smel bo škof vernikom in le njim dovoliti, da rabijo priročno knjižico tiskano z latinskimi črkami namestu z glagolskimi.

V. V gori omenjenih cerkvah, ki brezdvomno uživajo dovoljenje staroslovenskega jezika, smel se bo rabiti obrednik v slovanskem jeziku tiskan pri delitvi zakramentov in zakramentalov, samo da bo pregledan in potrjen od Sv. Stolice.

VI. Škofje naj v svojih semeniščih skrbno pospešujejo učenje i latinščine i staroslovensščine, tako da bo vsaka škofija imela potrebne svečenike za bogoslužje v obeh jezikih.

VII. Dolžnost škofov bo, da pred delitvijo mašniškega reda zaznamujejo klerike, ki se odločijo za latinske ali staroslovenske cerkve, prepričavši se poprej o njih volji in zmožnosti, če morda drugače ne tirja potreba cerkve.

VIII. Če mora tak svečenik, ki je sicer prideljen cerkvi latinskega jezika, pomagati drugi cerkvi, ki vživa privilegij staroslovenskega jezika, dolžan bo ondi slovesno mašo opravljati ter dnevne ure peti v staroslovenskem jeziku; vendar pa bo smel tiho maševati ter za-se breviri moliti v latinskem jeziku.

Isto velja obratno o svečeniku, prideljenem cerkvi staroslovenskega jezika, če bo moral kedaj morda opravljati očitno službo božjo v latinski cerkvi.

IX. Prav tako bodo smeli svečeniki, ki služijo v cerkvah latinskega jezika, v tuji cerkvi, ki vživa privilegij staroslovenskega jezika, tiho mašo brati v latinskem jeziku.

Obratno bodo svečeniki, prideljeni cerkvam s staroslovenskim jezikom, v istem jeziku lahko tiho mašo opravljali v cerkvah, kjer se rabi latinščina.

X. Kjer je prišlo v navado mej slovesno sv. mašo peti list ali evangelij v slovanskem jeziku, ohranila se bo lahko ta navada, če se bo prej odpelo oboje v latinskem jeziku dotične cerkve, vendar pa le, če se rabi staroslovanski jezik. Mej farnimi mašami pa bo dovoljeno potem, ko se je prečitalo evangelje, čitati ga tudi v živem jeziku, v poduk vernemu ljudstvu.

XI. Ako bi se morda v župnijah, ki imajo staroslovanski jezik, branil kdo izmed vernikov, da bi dal svoje otroke krstiti, razun če se jim krst podeli po latinskem obredniku; ali ako bi bili kateri, ki bi se branili cerkvene poroke, razun če se sveti obred izvrši v latinskem jeziku, naj jih župnik o priliki poduči ter opominja; če pa le še ostanejo pri svoji misli, naj podeli krst ali poročni blagoslov zasebno (na tihem) v latinskem jeziku.

Obratno naj se stori v župniji latinskega jezika, če kdo jednako na vsak način zahteva, da se omenjena obreda izvršita — v slovanskem jeziku.

XII. Pri oznanjevanju božje besede in drugih opravljenih bogočastja, ki niso strogo liturgijska, se dovoljuje raba živega slovanskega jezika v prid in hasek vernikov, vendar tako, da se izpolnjujejo občne določbe tega sv. zbora za obrede.

XIII. Škofje onih pokrajin, kjer se govori isti narodni jezik, naj skrbé za enojen prevod molitev in cerkvenih pesmij, ki jih narod moli v svoji cerkvi, in sicer zato, da se oni, ki se preselijo v drugo škofijo ali župnijo, ne bodo spodtikali ob nobeni različnosti molitev ali pesmij.

XIV. Pobožne knjige, ki obsežajo domači prevod liturgijskih molitev jedino le za zasebno rabo vernikov, naj škofje pravilno pregledajo ter potrdijo.

Dano v Rimu v pisarni sv. zbora za obrede dne 5. avgusta l. 1898.

* * *

Roženvenška slovesnost.

Iz Tomislja se nam poroča: V zadnjih letih se v cerkvi vedno bolj oživlja češčenje roženvenške Matere Božje. Vsako leto izdaja sv. oče posebno okrožnico, v kateri priporoča vernikom zlasti molitev sv. rožnega venca. Med najstarejšimi cerkvami, posvečenimi roženvenški Materi Božji, je božjepotna cerkev v Tomislju. Že leta

vim volilskim shodom, ni črnil o žalostnem dogodku ne jedne besedice.

(Čudna prisega.) Kakor poroča »Liga romana« v Bukareštu izhajajoča, prigodilo se je v Znovu nekaj prav čudnega. Vodja tamošnjega učilišča je prisilil dvanajst gojencev, Slovakov, da so prisegli, postati verni sinovi madjarske domovine ter širiti madjarizem med rojaki. Vodja, Dömötör Geisza je zložil prisego sam. Dijaki so morali položiti levico na prsi, desnico povzdigniti proti nebu in prisegati, da hočejo postati izdajice svojega naroda. Po prisegi je vodja vsacega gojenca poljubil, za tem so se morali dijaki medsebojno poljubovati. Judežev poljub! Zadeta slika madjarske kulture.

(Na Kitajskem) se je politično obzorje zelo izpremenilo. Cesar Kvangsu, »nebeški sin«, je odstopil vlado cesarici-vdovi, katera se po krivici imenuje navadno »mati« njegova, dasi je le teta. Zanimivo je to, da mu je ona sama diktirala odstopni dekret. Ona je namreč jako odločna ženska, katera je »nebeškega sina« že od nekdaj krotila in vodila. Javno se nikdar ne prikazuje. Avdijence daje samo skrita za špansko steno, pred katero sme srečni vsprejeti klečati. Čez cesarski harem gospoduje neomejeno; njen vrhovni špijon in zaupnik je evnuh Pitsijanli, ki je začel svojo karijero kot čevljarček in je sedaj eden najmočnejših državnikov. Bivši cesar in ves tsungli yamen (ministerstvo) so priznali novo vladarico s tem, da so pred njo popadali na tla.

(Štatistika.) Na celi zemlji živi okoli 1500 milijonov ljudi, polovica mož, polovica žen. Govorijo 3064 jezikov, veroizpovedanj imajo kakih 1000. Na leto umrje 35,214.000 ljudi, na dan 98.848, v jedni uri 4020 in v jedni minuti 67. Porodi se jih v letu 36,892.000, na dan 100.800, 4200 v jedni uri in 70 v minuti. Povprečna starost ne prekorači 38 let. Okrog 25 odstotkov vseh ljudi jih umrje pred 17. letom, 6 do 7 odstotkov jih dočaka 60 in le 1 odstotek 100 let. Oženjeni ljudje živé dalje kot neozženjeni, kdor dela, dalje kot oni, ki počiva, omikani dalje kot neomikani. Ljudje spomladi rojeni so močnejši, kot drugi. Žene do 50 let smejo upati, da moža preživé, po 50 letih pa ne več.

(Ubogi mož!) Žena: Kako je le to, da ti vedno po noči v sanjah govoriš? — Mož: Najbrže zato, ker po dnevi le ti vedno godeš, in jaz nikoli ne pridem do besede.

Društva.

(Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov) s sedežem v Celju je razposlalo vabila za pristop k društvu k vsem gg. odvetnikom in notarjem, ter njihovim uradnikom širne Slovenije. Ti se oglašajo dan na dan, ter vračajo pristopne izjave; do sedaj oglašanih je že blizo 80 rednih članov. Kot ustanovnik je na novo pristopil gospod dr. Fran Mayer, iz Šoštanja, najmlajši odvetnik na Štajerskem, kar je za društvo veselo znamenje. Sedaj šteje isto 4 ustanovnike: gg. dr. Jerneja Glančnika, odvetnika v Mariboru, dr. Ivana Rudolfa, odvetnika v Konjicah, Antona Svetina c. kr. notarja v Pliberku na Koroškem in dr. Frana Mayera, odvetnika v Šoštanju. — Kot podpornika sta pristopila gg. dr. Ivan Dečko, odvetnik v Celju, in Kazimir Bratkovič, c. kr. notar v Gornjemgradu. — Da se bode še pri obnem zboru, kateri se ima vršiti prihodnjo soboto, moglo prilično določiti število članov, prosi se uljudno, da blagovolijo vsi tisti gg. šefi in uradniki, kateri iz katerih koli vzrokov ne nameravajo k društvu pristopiti, vabila kratkim potom vrniti. Društvo ima velevažen namen vzgajati in podpirati slovenske odvetniške in notarske uradnike, posebno pa gojiti tesnopis, kojega potreba se je zadnji čas tako živo pokazala, ter osnovati si lastno bolniško blagajno. — Vsled tega je pa tudi tisto vredno vsestranske podpore, da bode potem svoji nalogi kos. Sicer je zanimanje za društvo postalo živahnejše, odkar je svoj delokrog razširilo, ter se postavilo na odločno narodno stališče, kar kaže še to, da so se javili uradniki od vseh strani širne Slovenije, da se udeležijo obnega zbora. Na svidenje 1. vinotoka t. l. v Celju!

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Daje.)

XIV. Zbornični svetnik Ivan Krajec poroča, da se v mestu novomeškem od nekdaj na pon-

deljskih tedenskih semnjih prodajajo prašiči kot predmeti sejmskega prometa. Pravica k temu se z ozirom na to, da se prašiči v sejmskem tarifu Novomeških tedenskih semnjev, potrjenem od ilirjskega gubernija z dne 17. julija 1840, št. 16423 štejejo mej sejmske predmete, mora kot pravno obstoječa smatrati. Razun tega ima tudi vas Kandija pravico, podeljeno z namestništvenim ukazom v Ljubljani dne 27. oktobra 1851, št. 9996 in potrjeno z ukazom vis. c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 27. julija 1852, št. 16.374, imeti vsak ponedeljek živinske semnje, na katere se smejo prignati tudi prašiči. Ponedeljski kot sejmski dnevi za prašičje semnje kolidujejo torej v obeh neposredno sosednjih krajih Novomesto in Kandija. Glede poslednjega kraja se v oblastvenih naznanih pripominja, da nima rednega sejmišča in da ondodni semnji niso veterinarsko policijsko nadzorovani. Ker nobena teh sejmskih občin ne kaže volje, od svojih pravic odstopiti ali svoj semenj na kak drugi dan preložiti, prosi c. kr. deželna vlada se izreči o tem, če je imenovana kolizija v interesu trgovskega prometa z živino in jo sploh ljudstvo želi in če je dopustna. Nedvomno je, da imata mesto Novomeško od l. 1840 in vas Kandija pa od l. 1852 pravico za tedenske semnje. Istotako ni dvoma, da je mesto Novomeško imelo več let svoje semnje na prostoru spadajočem k vasi Kandija. Prebivalstvo je od nekdaj vajeno tedenske semnje v Novemestu obiskovati in živinorejci ter trgovci gonijo živino na sejmišče v Novomesto. Če kdo ni svoje živine prodal na tem semnju, je isto na povratku spravil v Kandijo v denar. Šele zadnji čas, ko so se velike množine prašičev prignale na tedenske semnje v Novemestu, je zastopstvo kandijsko sprevidelo, da bi mogel tudi ta kraj imeti koristi od tedenskih semnjev. Od tega časa sta skušala oba sejmska kraja dokazati, da je njihovo sejmišče pripravnejše za tedenske semnje. Kako je Kandija dobila dovolitev za obdrževanje tedenskih semnjev za isti dan, kakor v Novem Mestu, se ne more posneti iz spisov, došlih odseku v znanje. Res je, da je Kandija leta 1852 dobila dovolitev za tedenske semnje vsak ponedeljek z omejitvijo na prodajo stavbenega lesa, potem vprežne in klavne živine razven prešičev pod jednim letom in perutnine. Nerazložljivo je pa, zakaj Kandija ni toliko časa uporabljala te pravice. Najbrže je bil ta vzrok, da prejšnji čas ni bilo nobene potrebe, imeti v Kandiji tedenske semnje, ker so bili ti v bližnjem Novem Mestu. Če bi se sedaj v Novem Mestu in Kandiji isti čas obdrževali tedenski semnji, je nedvomno, da bi oboji trpeli vsled tega in stari novomeški semnji bi na vrednosti izgubili. Za trgovski promet je po preverjenju odsekovem najboljše, če se ta osredotoči v ednem kraju. To je koristno i za prodajalca i za kupovalca. Odsek je torej tudi mnenja, da ta kolizija ni v interesu trgovskega prometa z živino in prebivalstvo je sploh ne želi in ni dopustna. Ker pa ne gre pridobljenih pravic komu jemati, bi bilo po mnenji odsekovem najprimernejše le kolizijo odstraniti. Ker ima mesto Novomesto starejo pravico za obdrževanje tedenskih semnjev kakor Kandija in so ti posebne važnosti za mesto in prebivalstvo, prodajalci in kupovalci že leta obiskujejo semnje, naj bi se pustili tedenski semnji v Novemestu vsak ponedeljek. Ker se pa tudi Kandiji pridobljene pravice ne more vzeti, naj bi se v interesu prometa določil za tedenske semnje v tem kraju terek ali kak drugi dan v tednu, na katerem bi se smel prodajati stavbeni les, vprežna in klavna živina razun prašičev pod enim letom in perutnine.

Poročevalec torej predlaga:

Zbornica naj se v smislu tega poročila izreče na c. kr. deželno vlado.

Predlog se sprejme.

(Dalje sledi.)

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Neim. sem. profesor 5 gl. — Neim. iz Črnomlja 5 gl. — Profesor-kanonik M. Leben 10 gl. — G. župnik Jarc iz Mirne 5 gld. — Gdč. Pfeiffercrjeva 5 gld. — G. A. Ponikvar, župnik iz Starega trga 2 gl. in za kruhe sv. Antona 2 gl. — M. S. 2 gl. — G. profesor Jos. Klemenčič 30 gl. — G. Peter Bohinjec, župnik v Horjulu, 5 gl. — G. J. Brence, župnik v Preski 1 gld. 50 kr.

Bog plačaj vsem blagim dobrotnikom!

Za pogorelce v Studenčicah so nadalje darovali: g. Mat. Preželj 5 gld., po g. župniku Janezu Karlinu 40 gld., iz Žabnice 7 gld., g. Janez Oblak 2 gld., g. Anton Nemec 1 gld., po g. Ivanu Tomažiču 36 gld., g. Nik. Križaj 7 gld., neimenovan 5 gld., g. Janez Meršolj 2 gld. 50 kr. Na Sori, 27. sept. 1898. Za milodare se pristržno zahvaljuje Franc Hiersche, župnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. septembra. Načelniki vseh desniških klubov so dobili od vredništva „Soče“ nastopni brzojav: Današnje sodno obravnavo zaradi zaplenitve „Soče“ je predsednik otvoril in vodil v laščini, zastopnika lista, ki je temu ugovarjal, zavrnil je predsednik, češ: „Tukaj ni vredništvo „Soče“!“. Ko je govornik izjavil, da tej razpravi ne more prisostvovati, dejal mu je predsednik Zörrer: „Pojdite, kamor hočete.“ Zastopnik lista je odšel, obravnava se je vršila brez njega. Proti takemu slovansko večino v deželi žalečemu postopanju laških sodnih uradnikov vredništvo protestuje in prosi, naj se vendar jedenkrat konec napravi takim razmeram.

Dunaj, 28. septembra. Slovanska krščansko-narodna zveza je danes nadaljevala svoj razgovor o političnem položaju ter ga jutri dokonča.

Dunaj, 28. septembra. Izvrševalni odbor desnice je imel danes sejo, katere sta se vdeležila tudi ministra Thun in Jenderzejevič. Bil je na vrsti razgovor o prvem branji nagodbenih predlogov, ki naj se obravnavajo pred vsemi drugimi vloženi nujnimi predlogi.

Dunaj, 28. septembra. Načelniki levičarskih klubov so sklenili priporočati svojim klubom, da se njih člani vzdrže obstrukcije pri razpravi o nagodbi.

Dunaj, 28. septembra. Predsedstvi obeh zbornic državnega zbora sprejme cesar v avdijenci še le po vrnitvi iz Wallseea.

Dunaj, 28. septembra. Gospodska zbornica je izvolila včeraj naslednje člane v kvotno deputacijo: Beer, Dumba, Montecuccoli, Schönborn in Sochor.

Gradeo, 28. septembra. Pri včerajšnji volitvi za drugi razred občinskega sveta so zmagali vsi kandidatje nemško-nacionalnega volilnega odbora.

Gradeo, 28. septembra. Graška „Tagespost“ poroča s 27. t. m. brzojavno sledeče: Današnja seja slovanske kršč.-narodne zveze še ni odločila krizo v večini. Dopoludne ob 11. uri so se zbrali člani zveze. Iz Ljubljane je prišel pooblaščenec kat.-nar. stranke, dr. Šusteršič. Debata, ki je trajala tri ure, je bila iako burna. — Katoliško-narodni poslanci so zahtevali, da izstopi zveza iz večine in zadobi tako prosto roko nasproti vladi. Posl. dr. Krek in dr. Žitnik in drugi so se energično potezali za ta korak. Nek govornik je rekel, da mora vlada ugoditi raznim zahtevam Slovencev že v nekaterih dneh, drugače izstopi zveza iz večine. V debati se je oziralo tudi na ogorčenost slovenskih volilcev. Volilci so opozicijski in hočejo, da izstopijo poslanci iz večine. Več govornikov je zagovarjalo stališče, da se spusti zveza v nov dogovor z vlado. Vsa sredstva se morajo uporabiti, da se ugotovi pritožbam Jugoslovanov in da se ogorčenost ljudstva odstrani. Obravnava še ni končana. Bilo je še šest govornikov zaznamenovanih, ki so prišli danes do besede. Sprejel pa se je predlog, da se pred končnim sklepom še jedenkrat začno pogajanja z vlado. (Poročilo najbrže ne bo točno, ker nam je naš poročevalec po telefonu sporočil, da se o razgovorih varuje stroga tajnost. Op. vred.)

Gradeo, 28. septembra. Na železniški postaji v Gradeu je skočil naglič s tira danes ob pol 4 zjutraj. Strojevodja Waidhofer je bil pri tem usmrten in več potnikov ranjenih.

Črnovice, 28. septembra. Včeraj se je vršila deželnozborska volitev iz skupine mest

in trgovinske zbornice. Izvoljeni so bili sami nemško-liberalni kandidati.

Zagreb, 28. septembra. Pri zidanju neke stavbe v Bedekovščini so prognali hrvatski zidarji svoje italijanske tovariše ter jih tirali do Zaboka. Nekaj je ranjenih.

Kodanj, 28. septembra. Bolezen kraljice je včeraj postala zelo nevarna. Pozvali so tri zdravnike. Vsa rodbina se je sošla.

Rim, 28. septembra. „Tribuna“ poroča, da se dne 14. oktobra snideta v Benetkah nemški cesar in italijanski kralj v navzočnosti Bülowa, Pellouxa in Canevara.

Pariz, 28. septembra. V ministerskem svetu, kateremu je predsedoval predsednik Faure, je prebral pravosodni minister pismo, s katerim je izročil glavnemu prokuratorju pri kasacijskem dvoru prošnjo za revizijo Dreyfusove afere. Nadalje je prebral okrožnico na državne pravdnike, v kateri se jim zabičava, da morajo zatreti vsakršna žaljenja armade. „Journal“ trdi, da bo revizija dognana do srede oktobra, vsekako preje, predno se snide zbornica.

Umrli so:

26. septembra. Edvard Bolletich, mehanika sin, 2 meseca, Florijanske ulice 32, črevesni katar. — Helena Kuez, delavca hči, 1 mesec, Tesarske ulice 3, atrophia.

27. septembra. Angela Kregelj, užitninskega paznika hči, 21 dni, Opekarska cesta 49, življenska slabost.

V bolnišnici:

25. septembra. Pavl Škele, kajžar, 56 let, srčna hiba. — Uršula Šebenik, gostija, 79 let, catarrh. intest. chron.

Tržne cene v Ljubljani

dné 28. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9 40	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	7 50	Surovo maslo,	80
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno	3
Oves,	6 30	Mleko, liter	8
Ajda,	9 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	6 50	Telečje	65
Koruza,	6 30	Svinjsko	66
Krompir,	2 70	Koštrunovo	36
Leča,	10	Piščanec	45
Grah,	12	Golob	16
Fižol,	8 50	Seno, m. stot.	1 60
Maslo, kgr.	70	Slama,	1 25
Mast,	68	Drva trda, 4 kub. m.	6 60
Špeh svež,	66	„ mehka, 4 „	4 50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Dež	Padežina v 24 urah
27	9 zvečer	734,8	13,1	sr. zah.	dež	
28	7 jutraj	731,0	12,9	sl. jvz.	dež	6,8
	2. popol.	730,2	15,4	brezv.	„	

Srednja včerajšnja temperatura 13,0, za 0-3° pod normalom.

Kinematograf - Lumière

v steklenem salonu kazine
673 1 (vhod skozi vrt).

Danes in naslednje dni ob 5., 6., 7. in 8. zv.
izredne predstave.

Nov vsposred.

1. Kavalkada rimskih in abesinskih bojevnikov. — 2. Mačji zajutrek. — 3. Prihod gondole v Benetke. — 4. Panorama z Amberieu (snežno vreme), opazovano z železničnega vlaka. — 5. Dragoni Steeple Chaise. — 6. Dirka v vrečah (Rim). — 7. Dvoboj s puškami. — 8. Ruski vles (na splošno zahtevanje). — 9. Italijanski karabinjerji. — 10. Glumač. — 11. Kopališče zamorcev v Kamerunu. — 12. Bitka s sneženimi kepami (na splošno zahtevanje).

Vstopnina 20 kr. Otroci in vojaki 10 kr.

Organist

dobi službo z 10. oktobrom t. l. v Cerkljah pri Kranju. Oženjen — rokodelcec — ima prednost. Oglasila s spričevalom orglarske šole sprejemlje

674 2-1

A. Golobič, župnik.

Sprejemem takoj v svojo notarsko pisarno pod ugodnimi pogoji v vseh notarskih strokah popolnoma zmožnega

kandidata
ali konceptnega uradnika.

679 3-1

Niko Lenček,
c. kr. notar v Škofji Loki.

Učenca

z ugodnimi šolskimi spričevali sprejemem takoj v svojo galanterijsko prodajalno.

Ivan Kordik,

678 3-1

Prešernove ulice št. 10-14.

Ivan Škerjanec,

gostilničar v Ljubljani, Kopitarjeve ulice 6

priporoča!

667 3-2

kranjske klobase

lastnega izdelka, iz zanesljivega prašičjega mesa.

Razpošilja tudi v zavojih po 5 klg. in višje po pošti proti povzetju.

Vsak ponedeljek in četrtek večer dobé se sveže klobase za pečenje, prekajene pa vsak dan v gostilni, kjer se toči pristno, naravno vino.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu. prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 9

opeko vseh vrst.

Karol Kriegl,

orglarski stavbeni mojster

(učenec g. Franca Goršiča),

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1,

se priporočam za izdelavo novih

cerkvenih orgelj

po najnovejši in skušeni sestavi z večletnim poroštvom. — Prevzamem tudi prenovljenje in popravilo orgelj, dobro in po najnižjih cenah. 624 6 6

Tomo Tollazzi

iz Logatca

toplo priporoča iz svoje zaloge

644 4-4

pristna vina,

na primer laška, istrijska itd.

Postreže tudi rad z vzorci.

Karol Planinšek

Ljubljana, Stari trg

priporoča ob času vinske trgatve grozdni sladôr (Traubenzucker), nadalje veliko zalogo špecerijskega in kolonijalnega blaga, kakor tudi špirta, finega pristnega slivovca, drožnika in ruma

na debelo in drobno. 613 8-6

Prva največja kranjska trdka.

Od 1. novembra nadalje:
Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,

jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakršno

izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo in ježo itd. — Izdelovanje jermen za se, mlane in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo. 471 50-23

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Dunajska borza.

Dné 28. septembra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 75 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 65 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 85 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » — »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 80 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	98 » 15 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	903 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	350 » 75 »
London vista	120 » 15 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 85 »
20 mark	11 » 77 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 53 1/2 »
Italijanski bankovci	44 » 15 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dné 27. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	138 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » — »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 » 25 »
Dunavske vravnjavne srečke 5%	131 » — »
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 » 20 »
Priporitne obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	179 » — »
» južne železnice 5%	126 » 90 »
» dolajnskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 30 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rundečega križa srečke, 10 gld.	19 » 25 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	22 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3375 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	27 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	73 » 25 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	108 » — »
Montanska družba avstr. plan.	166 » 55 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168 » 75 »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.